

Kära vänner!

Tack för inbjudan till vackra Portugal idag, när världen närmar sig tvåhundra dagar av krig i Europa.

När vi nu avslutar de intensiva diskussionerna vid den här konferensen i Estoril ska jag tala om den värld som ligger framför oss, om framtiden.

Jag undrar om någon 1945 skulle ha trott att så många under 2022 skulle ha glömt konsekvenserna av nationalism, populism och den starkes rätt.

Eller om någon som höll ett tal 1960 skulle ha trott att så många människor skulle uppleva mer ensamhet än någonsin, trots de mobiltelefoner som ger oss möjlighet att omedelbart nå varandra, eller att vår politik till stor del skulle vara mer fragmenterad än tidigare.

Att all världens kunskap skulle vara direkt tillgänglig på nätet, men att så många ändå inte ser vad historien lär oss.

Att flödet av nyheter, Instagram, Twitter och Facebook dygnet runt skulle göra oss mer avtrubbade istället för mer engagerade. Att fake news eller desinformation bokstavligen skulle flyga över världen med ljusets hastighet.

Jag undrar om någon som höll ett tal 1990, efter murens fall, skulle ha kunnat föreställa sig att grunden för den liberala demokratin någonsin skulle ifrågasättas igen, en demokrati som satte punkt för årtionden av rädsla, förlorade generationer och förtryck.

Eller att världen, trots alla varningar, skulle fortsätta att överhettas. Att våra floder skulle börja avdunsta och våra skogar brinna.

Eller att kvinnor fortfarande skulle ha lägre löner än män.

Eller att klyftan mellan rika och fattiga fortfarande skulle vara alltför stor, trots att vi är det rikaste samhället i historien.

Eller att stridsvagnar skulle rulla över Europas gränser igen.

Jag målar upp en bild som vid första anblicken ser dyster ut. Men det stämmer inte. Det är mitt försök att slå larm om att det krävs förändring, en katalysator för aktivism, för att skaka om vår roll i samhället. Det är min vädjan till er att hitta er röst och inte hålla tyst.

Världens framtid ligger i våra händer, tillsammans. Vi bygger vårt eget öde, det är inte förutbestämt.

Det här projektet som går under namnet Europeiska unionen sjösattes för att åtgärda människors problem. Det var vårt framtidssäkrade sätt att se till att världen skulle fortsätta att fokusera på strävan efter rättvisa, lika möjligheter och verklig demokrati.

Det krävdes enormt mod att drömma om en europeisk union. Och ännu mer mod för att förverkliga den.

De som drömde, det var de som skapade denna rättighetsbastion, denna gemenskap med tillit, ekonomisk öppenhet och pluralism.

Och vänner, trots utmaningarna ser jag framåt med hopp. Med optimism. Med fasta föresatser. För det är visserligen sant att vi måste kämpa med nationalism och populism, men det är också sant att vi har miljontals unga människor i Europa som är engagerade och som inte håller tyst.

- Varje kvasiledare med diktatorsfasoner möts av människor som ser politiken som en positiv kraft för förändring. Varje enväldshärskare som hotar våra grannar möts av en enighet som klarar trycket.
- Vi må fortfarande ha en löneklyfta mellan kvinnor och män, kvinnors rättigheter må fortfarande vara hotade, men vi arbetar med lagstiftning för att ta itu med det.
- Fler människor än någonsin tar sig ur fattigdom och hopplöshet. Diskriminering har inte försvunnit helt, men hbtqi-personer är mindre oroliga idag. Det finns mer att göra, men rasismen är mindre utbredd. Vi fortsätter att bekämpa klimatförändringar och pandemier, men vi delar resurser som brandmän, respiratorer, vaccin och läkare över gränserna. Vi kommer att bli den första koldioxidneutrala kontinenten i vår livstid.

Det är Europas makt.

Och det, vänner, kallas framsteg. Framstegen går inte alltid tillräckligt fort och är inte heller alltid tillräckligt omfattande. Men det är steg framåt. Det är Europa. Det är vad Europa har gjort och måste fortsätta att göra.

Men, vänner, Europa överlever bara om vi kämpar för det. Om vi slutar ta det för givet. Om vi förstår och förklarar dess fördelar. Om vi lyssnar. Om vi agerar mot dem som är fast beslutna att undergräva det. Om vi klarar av att vidta reformer. Om vi lyckas uppfinna vårt projekt på nytt.

Det är kärnan i Europaparlamentets uppmaning om ett konvent om Europas framtid. Det handlar om att se till att vi fortsätter samtalet för att lämna Europa rustat för nästa generation. Det får inte finnas några heliga kor, inga tabuämnen. Vi får inte tappa tempot för att vår byråkrati är för tung för att utmanas; vi får inte låta snäva intressen ha företräde. Den senaste stora reformen gjordes för en generation sedan. Vi vet att det som en gång fungerade för ett EU med 15 medlemsstater inte längre är optimalt för 27 medlemsstater, och det kommer inte att fungera alls om vi blir 32 eller 36 medlemmar. Det är dags nu.

Europa handlar inte om att stöpa alla i samma form, men det finns en central övertygelse om att alla, i all vår mångfald, bör ha samma chans.

Vänner! Europa är, mest av allt, hopp. Hopp om framtiden. Hopp om nästa generation.

En kraftfull gnista, en ledstjärna. När vi vänder oss österut och ser Putins stridsvagnar, eller ett Kina som växt sig starkt på en värdegrund som ligger mycket långt från vår; när vi vänder oss norrut och ser följderna av brexit, eller västerut och ser de djupa samhällsklyftor som Trumps politik har utnyttjat; när vi vänder blicken inåt och ser att tidigare självklara principer nu ifrågasätts – det är nu världen behöver ett Europa i toppform. Vi behöver det här hoppet. Vi behöver de värden som Europa står för. Och jag önskar att människor besjålas av insikten om hur angeläget det är och känner optimism när det gäller vårt projekts potential. Att skjuta reformer på framtiden är inget alternativ.

För mig har Europa alltid varit synonymt med framtidsutsikter. Förändringar. Möjligheter. När tio nya länder gick med i EU 2004, däribland mitt eget, var det kulmen på årtal av framsteg och massiva samhällsförändringar. Det betydde allt. Det förvandlade Europa. Det gav miljontals människor en framtid.

Det krävdes övertygelse. Det krävdes mod. Vi måste finna detta mod nu igen när vi vänder oss till Ukraina, Moldavien, västra Balkan och Georgien.

Europa har kraften att ställa om, men vi måste hitta det politiska mod som krävs för att ta detta språng framåt. Att förändra världen. Vi kan. Vi bör. För om inte vi formar framtiden kommer den att formars av dem som har en helt annan uppfattning och vill se ett helt annat slut.

Världen har förändrats dramatiskt. Allt vändes på ända den 24 februari med den brutala, oförsvarliga och lagstridiga invasionen av det suveräna Ukraina.

Jag är stolt över Europas svar. Vi har stått vid Ukrainas sida, vi har gett militärt bistånd, politiskt och diplomatiskt stöd, vi har tagit emot miljontals flyktingar och vi har bidragit med pengar i en aldrig tidigare skådad omfattning. Vi har visat att vi bryr oss. Det kan hävdas att vår viktigaste politiska åtgärd var att ge Ukraina status som kandidatland till EU-medlemskap. För Ukraina behöver hopp. Ukraina kämpar för Europa och vi kommer inte att vända oss bort.

Deras värderingar är vad EU står för. Det är dessa värden som vi måste skydda. Och vi måste bli bättre på att förklara varför dessa värden är så viktiga. Varför inget kan existera utan dem. Varför det är värt priset.

Alltför ofta talar vi om demokrati, jämlikhet och rättsstatsprincipen som om de vore högtravande begrepp i bibliotekens dammsamlade teoriböcker. Vi måste – varje dag – visa varför de behövs och hur de kan göra skillnad i människors liv.

Jag nämnde tidigare att vi har omedelbar tillgång till all världens kunskap, men tekniken innebär att vi drunknar i desinformation, förpackad som en märklig form av populism. Där cyniker premieras och enkla svar förs fram som falska lösningar på svåra problem, där ”de

andra” framställs som orsaken till all frustration och alla svårigheter. Där nationalisterna torgför falsk nostalgi, om forna storhetstider som aldrig funnits. Där människor placeras i svarta eller vita fack, fast verkligheten har tusentals grå nyanser.

Det är inte enkelt att stoppa. Men när blev ”enkelt” ett villkor för att agera?

Vi kan inte tala om världens framtid utan att titta närmare på dagens värld. Just nu är människor bekymrade över sina räkningar, över att få pengarna att räcka månaden ut och över den värld de kommer att lämna vidare till sina barn. De oroar sig för framtiden och Europa måste kunna möta denna oro. Om människor upplever att demokratin inte hjälper dem att ta itu med den ensamhet, isolering och frustration de känner, då kommer människor att ta avstånd från demokratin. Ekonomin är viktig. Jobben är viktiga. Värdighet och utbildning är viktiga, för om de ekonomiska klyftorna i samhället innebär att alltför många människor känner sig övergivna och alienerade, då kommer de att känna att Europa har svikit.

Det blir allt svårare att värma upp våra hem, driva våra industrier och köra våra bilar. Inflationen håller priserna på en hög nivå. Vi vet detta. Men när konflikten gör oss trötta, det är då vi måste stå upp och stå fast, mer än någonsin. Det är då teorin om Europa måste kombineras med praktiskt ledarskap. Med engagemang och mod. Och Europa måste ta sig an denna utmaning. Vare sig det handlar om levnadskostnader, elpriser, klimatförändringar, försvar eller livsmedelstrygghet. Den enda vägen framåt är att hålla ihop.

Och det finns beslut som vi kan fatta nu. Som inte kan vänta. Vi kan agera tillsammans för att begränsa effekterna: oavsett om det handlar om att sätta ett tak för fakturor, rätta till våra prissättningssystem eller frikoppla priset på el från priset på gas – det finns saker vi kan göra nu, även tillfälligt för att kompensera för det akuta trycket samtidigt som vi genomför långsiktiga strategier. Om det någonsin fanns ett ögonblick för ”mer Europa” är det här och nu. Vänner, Europa är ett val – ett val som länder har gjort eftersom de insåg att vi har en bättre chans tillsammans. Vi valde Europa.

Trots de många utmaningarna och de hårda sanningarna är jag optimistisk. Jag är full av hopp. Jag är övertygad om vår tids möjligheter, och när jag ser ungdomar runt om i Europa vet jag att framtiden är ljus.

Och jag är övertygad om att världen framför oss tack vare Europa kommer att vara bättre än den värld vi lämnar bakom oss.

Tack.